

SVEDOK BRANI HERCEG-BOSNU

Author: [Simon Jennings](#)

Bivši šef odseka za pravosuđe kaže da je ratni entitet bio osnovan kako bi se zaštitila prava bosanskih Hrvata.

Jedan svedok odbrane sa haškog suđenja šestorici bivših zvaničnika Hrvatskog vijeća obrane (HVO) porekao je da je rukovodstvo Herceg-Bosne težilo stvaranju teritorije koju bi kontrolisali isključivo Hrvati.

Bivši načelnik Odjela pravosuđa i opće uprave Herceg-Bosne, Zoran Buntić, kazao je ove sedmice sudijama da je rukovodstvo te paradržavne tvorevine želelo da Hrvati, Srbi i Bošnjaci zajedno žive u istoj zemlji.

Jadranko Prlić, Bruno Stojić, Slobodan Praljak, Milivoj Petković, Valentin Ćorić i Berislav Pušić terete se da su od novembra 1991. do aprila 1994. sudelovali u zajedničkom zločinačkom poduhvatu etničkog čišćenja ne-Hrvata iz pojedinih delova Bosne.

Prema navodima iz optužnice, entitet Herceg-Bosna formiran je u novembru 1991. na teritoriji ondašnje Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine (BiH). A potom je u maju 1992. osnovan i HVO, kao „izvršni, administrativni i odbrambeni organ“ te paradržave.

Na argument koji je već iznela Prličeva odbrana – da Herceg-Bosna u stvari nije bila stvorena kao zasebna država unutar Bosne – nastavili su da se pozivaju i ostali advokati.

Buntić se saglasio sa izjavom Petkovićeve braniteljke, Vesne Alaburić, po kojoj „činjenica da neka teritorijalna jedinica raspolaže svojevrsnom legislativom, svojevrsnom izvršnom i svojevrsnom sudskom vlašću, ne dokazuje da je ta teritorijalna jedinica država“.

„Potpuno se slažem, jer to i nisu konstitutivni elementi države“, kazao je Buntić.

Pre toga je Buntić posvedočio da je Herceg-Bosna stvorena radi odbrane od srpskih napada.

Međutim, prilikom unakrsnog ispitivanja svedoka, tužilaštvo je težilo da dokaže svoju teoriju po kojoj je Herceg-Bosna od strane svojih lidera zapravo bila zamišljena kao zasebna hrvatska država.

U septembru 1991., Hrvatska demokratska zajednica (HDZ) je osnovala „krizne štabove“ za tri regionalne zajednice, uključujući Travnik i Hercegovinu. Bivši predsednik Herceg-Bosne, Mate Boban, i vojni komandant HVO-a, Dario Kordić, održali su 12. novembra – svega nekoliko dana pre no što je Herceg-Bosna proglašena – zajednički sastanak kriznih štabova regionalnih zajednica Hercegovine i Travnika.

Tužilac Daglas Stringer (Douglas Stringer) je Buntiću pokazao spisak zaključaka koji su na tom sastanku usvojeni.

„Hrvatski narod na ovom području i u čitavoj Bosni i Hercegovini još uvek jednodušno prihvata orijentaciju

i zaključke usvojene u dogovorima sa [hrvatskim] predsednikom, dr Franjom Tuđmanom“, pročitao je Stringer.

„Ove dve regionalne zajednice su jednoglasno odlučile da hrvatski narod u Bosni i Hercegovini napokon mora usvojiti odlučnu i aktivnu politiku koja će ostvariti naš večni san o zajedničkoj hrvatskoj državi.“

No, svedok je porekao da je upoznat sa tim dokumentom.

Upitan da li je Boban tu informaciju podelio sa njim u kasnijoj fazi – recimo, nakon što je preuzeo dužnost u Odjelu pravosuđa i opće uprave – Buntić je rekao da nije.

Da bi pokazao kako su entitetom upravljali isključivo Hrvati, a da partije koje su zastupale ostale etničke grupe nisu imale nikakvu ulogu, Stringer je svedoku saopštio da je u periodu od novembra 1991., do 1993., Herceg-Bosna imala jednopartijsko predsedništvo, sačinjeno isključivo od članova HDZ-a.

No, svedok je rekao da neki članovi rukovodstva, poput predstavnika opštine Vareš, ipak nisu bili iz HDZ-a.

Stringer je ukazao i na neke odeljke iz odluke – donete na sastanku kojem je i svedok prisustvovao – o osnivanju Herceg-Bosne.

On je konstatovao da izvesni odlomci očigledno odaju tadašnji svedokov stav da su „model unitarne države i multietničko društvo neprihvatljivi“.

„Ono što tu vidimo jeste odbacivanje temeljnog principa po kojem je država Bosna i Hercegovina bila organizovana već od jula 1992. [nedugo pošto je zemlja proglasila nezavisnost]. Taj model nije bio prihvatljiv Vama i ostalima koji su pisali i usvojili ovu izmenjenu odluku“, kazao je Stringer, a sa time se složio i svedok.

Stringer je naveo da je rukovodstvo Herceg-Bosne želelo da sve tri etničke grupe „imaju svoj sopstveni prostor“ i da je tražilo teritoriju „kojom vlada hrvatski narod“.

Buntić je to negirao.

„Zalagali smo se za Bosnu i Hercegovinu kao zajedničku državu triju konstitutivnih naroda, koja bi raspolagala mehanizmima za zaštitu prava sva tri konstitutivna naroda“, rekao je on sudu.

Svedok je odbio da kaže bilo šta drugo o namerama, usredsređujući se umesto toga na konačne mirovne planove koje su hrvatske vlasti prihvatale.

„Kao što vam je dobro poznato, hrvatska je pregovaračka delegacija prihvatila sva tri modela koja je kao rešenje za krizu Bosne i Hercegovine nudila međunarodna zajednica“, kazao je.

Stringer je vršio pritisak na svedoka da sudu kaže za koje se pojedinačno rešenje u to vreme zalagalo rukovodstvo Herceg-Bosne.

„Uz sve dužno poštovanje, ja radije razgovaram o činjenicama i postupcima, nego o razmišljanjima ili željama pojedinaca“, odgovorio je Buntić.

Stringerovo istrajavanje na tom pitanju izazvalo je prigovore Prlićevog branioca Majkla Karnavasa (Michael Karnavas), koji je rekao da svedok „nikada i ni na koji način nije ni nagovestio razdvajanje“, te da je govorio isključivo o tri nacije koje u Bosni žive zajedno.

Tužilac je potom svedoku pokazao mapu sa ucrtanim granicama Herceg-Bosne, propitujući ga o etničkoj šarolikosti regije.

„Nema potrebe da me obmanjujete pokazivanjem tih granica. To nije ništa drugo do obmana“, odgovorio je Buntić.

„Hrvatska zajednica Herceg-Bosne nikada nije objavila ili pokazala mapu na kojoj bi se videle granice hrvatske zajednice . . . Hrvatska zajednica Herceg-Bosne nije imala granice.

Svedok je rekao i da se okrivljeni nikada nisu ogrešili o bosanske zakone.

„Ukoliko je bilo nečeg nezakonitog ili inkriminišućeg u radu sudova ili tužilaštva, preuzimam svu odgovornost na sebe i pozivam tužioca ovog Tribunala da podigne optužnicu protiv mene“, rekao je Buntić sudijama.

„Kada je u pitanju rad sudova, samo ja mogu biti lično odgovoran.“

Simon Jennings je izveštač IWPR-a iz Haga.

Location: Bosnia and
Herzegovina

Topic: Courtside

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/svedok-brani-herceg-bosnu>